

Datajournaler via Internet? Utnyttja tekniken!

Datoriserade journalsystem i olika utföranden har nu funnits inom sjukvården under ett antal år, och dess fördelar och nackdelar har tidigare diskuterats i Läkartidningen.

De potentiellt stora förbättringarna vad gäller tillgänglighet, kvalitet och kostnadsbesparingar, som förespråkarna av datorisering pekar på, har hittills kanske inte blivit så revolutionerande som man har hoppats på. Men, med gamla erfarenheter och mognad teknik, kan förhoppningarna nu infrias.

Jämfört med pappersjournaler – där mycket tid och pengar går åt för att hålla rätt på journalerna samtidigt som många inte återfinns då de väl behövs – har datajournaler den fördelen att alltid finnas till hands och att de kan läsas av många samtidigt. En ytterligare utveckling behövs och kan dock göras.

Unga tar tekniken för given

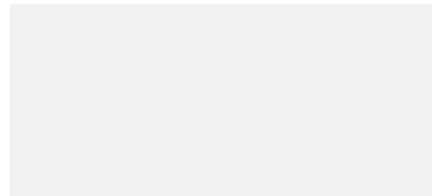
Talar man med unga vuxna i Sverige tar de för givet att den läkare de besöker har tillgång till alla journaler som gäller patienten. De tycker att det är självklart att alla jourmottagningar och sjukhus på hemorten, liksom sjukhus på semesterorten, kan kommunicera och få och ge information via våra datorer.

Detta är inte möjligt idag. Vi har flera olika datasystem för journaler, vilka inte kan kommunicera med varandra. Bara inom Öppenvårdsprogrammet på Astrid Lindgrens barnsjukhus, som innefattar nio barn- och ungdomsmedicinska mottagningar, har vi tre olika system!

Flyttar ett barn från Bromma till Solna måste papperskopior av journalerna skrivas ut från Brommamottagningens datorer och en sammanfattning dikteras och skrivas in i Solna. Flyttar personal måste hon/han utbildas på det system som används på den nya arbetsplatsen. Denna typ av administration, kostnader och kvalitetsförsäkring är paradoxalt nog just det man kan undvika med dagens datateknik.

Sammanfattningsvis

Det största problemet med dagens datajournaler är att systemen inte bygger på standardiserad teknik. Stora kostnader uppstår i sisyfosarbetet med att koppla ihop olika datorer till olika intranät, installera nya versioner och li-

censer av programvara, anställa data-tekniker samt att hålla användarna utbildade.

Dra nytta av utvecklingen

Idag åtnjuter industrin, mediavärlden och inte minst den enskilda individen stora tids- och rationaliseringsvinster genom den allt snabbare spridningen av internet- och intranetlösningar, dess teknologi och applikationer. Ett modernt system för datajournaler ska naturligtvis dra nytta av denna utveckling!

För första gången kan man på allvar tala om standardiserade datasystem, och genom att ha tillgång till journaler genom webbläsare kan dagens problem elimineras samtidigt som nya möjligheter öppnas.

Alla typer av datorer kan användas om vartannat. Ny funktionalitet kan läggas in utan att man behöver installera om något i mottagningarnas datorer, ändringarna görs bara centralt. Fullgoda krypteringsskydd och säkerhet mot obehöriga finns det färdiga lösningar för.

Jämför med hur man idag till och med törs göra bankaffärer över internet. Tillgängligheten ökar då internet finns snart sagt överallt med allt högre kapacitet, till och med mobilt för läkare på hembesök eller i ambulanser. Nya sätt att dokumentera patienter möjliggörs, t ex med fotografi, ljud eller film.

Kostnadskontrollen

När det gäller att ha kontroll på kostnaderna för att utveckla och driva systemet går det att vara innovativ! En grupp bestående av personer med erfarenhet av vad som är bra och dåligt med nuvarande system utarbetar en kravspecifikation tillsammans med dataproffs från olika läger vilka kan bidra med sina erfarenheter från liknande projekt. Kom ihåg att systemet i stor utsträckning kommer att kunna byggas av standardiserade byggbitar. Med kravspecifikationen i hand kan sedan olika system-

utvecklare bjudas in till en reguljär EU-upphandling.

Konkurrens mellan webbsidorna

Med en öppen kravspecifikation blir det riktigt intressant då webbsystem från två eller flera leverantörer tillåts komma åt journaldatabasen parallellt.

Om leverantören inte får betalt för programvarulicenser, utan »per klick» i de webbsidor som just deras program skapar, tvingas de att hela tiden lyssna på användaren så att deras system är det som är mest lättanvänt och omtyckt.

Är något eller några av arbetsmomenten med journalhanteringen knöligt, så hoppar ju användaren bara över till den konkurrerande webbsidan!

Det är ingen tid att förlora. Vad säger Landstingsförbundet? Socialstyrelsen?

Katherine Strangert

barnläkare, Astrid Lindgrens barnsjukhus, Stockholm

Socialstyrelsen svarar:

Frågorna tas upp i pågående översyn av patientjournalagen

Socialstyrelsen delar i princip de uppfattningar som artikelförfattaren ger uttryck för i sammanfattningen. Ett standardiserat, enhetligt, datoriserat journalsystem som är kompatibelt med andra relevanta datakällor torde ha många fördelar, men det är självfallet viktigt att systemen är »intrångssäkra» och att således sekretessfrågorna och patientens integritet nog beaktas.

Patientjournalagen ses över

Regeringen har givit Socialstyrelsen i uppdrag att se över patientjournalagen. Arbetet pågår för närvarande och skall vara slutfört i september 2001. Översynen syftar till att skapa en grund för en säker och väl fungerande journalhantering i hälso- och sjukvården. De frågor som tas upp i inlägget kommer att övervägas i den översynen.

Harriet Malmqvist

vikarierande enhetschef, hälso- och sjukvårdsavdelningen, allmänna enheten, Socialstyrelsen